

STATUS CAUSAE

EX Parte Generosorum Instigatorum & Vice-Instigatorum Regni & Magni Ducatus Lithvaniae Actorum agentium, tum ipsorum Delatorum Illustrissimi Principis Ernesti Joannis in Livonia Curlandiae ac Semigalliae Ducis, atque Generosorum Supremorum Ducatum Curlandiae & Semigalliae Consiliariorum, Henrici Christiani ab Offenberglanchofmeistri, Joannis Ernesti Klopmann Cancellarii, Francisci Georgii de Franck Oberburgrabii, & Ottonis Friderici Sals Landmarschalli, contra Generosos Henricum Benedictum de Brincken praetensum nuperrime illicitè celebrati Conventus Mareschallum, tum putativos Districtuum Curlandiae & Semigalliae ad eundem Conventum Deputatos, nuptote Henricum Leopoldum de Brücken, nominatum Fock, Ottonem Joannem de Bistram, Ernestum Vilhelmum de Bruggen, Fridericum Vilhelmum Schöppink, Joannem Fridericum de Medem, Joannem Ernestum de Sacken, Fridericum Christophorum Hahn, Joannem Gerardum de Brincken, atq; Christophorum Adamum de Brincken, nec non Generosos Ottonem Christophorum ab Hoven quondam Landhoffmeisterum, Fridericum de Mirbach quondam Capitaneum majorem Seelburgensem, Joannem Fridericum de Nolde, quondam Capitaneum Fravenburgensem, & Gerardum Dietericum de Vittinghoff, aliosq; Complices, tum Generosos Joannem Ernestum Schöppink, Vilhelmum

Alexandrum de Heucking, Ebehardum Christophorum,
Philippum de Hahn, Fridericum de Koschull, quondam
Capitaneos, Gotthardum Whelmm de Budberg, Fridericum
Casimirum de Brücke, nominatum Fock, Evaldum
Fridericum de Fischer, Georgium Fridericum de Fircks,
Christophorum Levinum de Mantessell, nominatum Szoege,
Ernestum Nicolaum Kleist, et alios Citatos.

M E R I T U M.

Przez Konstytucyą na Seymie *pacificationis* 1736. Roku, Stany Rzeczypospolitey zgromadzone, po zeyściu Familii Kietlerowskiej w Osobie ostatniego Xiążęcia Ferdynanda, *provisionaliter* ustanowiły aby powtornie Xięstwa Kurlandyi i Semigallii w nowy Hold inney Familii z ostrzeżeniem pożyteczniejszych nad pierwsze Vassallagu obowiązkow, przez Krola Jmci były oddane.

Wykonane te Ustawy, za poprzedzającą na ten koniec Kommissyą, w Gdańsku pod datą 12. Listopada 1737. dozłą, y zakończoną.

Także za oddaniem pomienionych Xięstw *per Diploma* y Uroczystą Inwestyturę Xiążęciu Jmci Ernestowi Janowi Hrabu Jmperii de Biron, y Jego Lennikom, płci męskiej 1739.

Dopelnione na koniec Investiti spokojną possessyą w Jurysdykcyi, Intratach, y Rządzie powszechnym tych Xięstw obyga.

A lubo unieszczęśliwienie na czas za granicą Osoby Xiążęcey, dało cieś nieiaki temu wszystkiemu, y wielokrotne Krola Jmci AUGUSTA III. wraz z Prześwietnym Senatem powtorzone za własnym Vassallem nie wzięły swego skutku starania, przyszło jednak do tego, iż w Roku 1763. do prawney, y zadawnioney Xięstw własnych holdownych z radością wiernych sobie Stanow powrocil Possessyi.

Do których na pierwszym wstępie, zgromadził przez wydane Uniwersały Szlachtę, y Seym prowincyalny złożył.

Na tym, to wszystko, co tylko do rozporządzenia Kraiu, zachowania, y ubezpieczenia Praw, uspokoienia Obywate-

low, wraz z zgromadzonym Stanem Szlacheckim widział być potrzebnego, postarał się ustanowić.

Vide Conclusum Conferentiale ex Conventu Generali publico N. 1.

pag: 1.

Laudum de die 19. Julii 1763. pag. 5. ibidem.

Na drugim Kongressie w czasie bezkrolewia, aby Stany Rzeczypospolitey dostatecznie o rządzie tych Xięstw informowane były, za zgodą Generosi Ordinis Equestris, Urod: Ottona Ernesta à Meden Podkomorzego Krolewskiego Kawalera S. Anny, Posłem na Seymy następujące Konwokacyiny, Elekcyiny, y Koronacyiny wysłał.

Vide Laudum Electionis & deputationis Posła die 21. Februarii 1764 Nro 3. p. 9.

Instruktionem illi datam. Nro. 4. p. 15.

Alteram additionalem. Nro 9. p. 19.

Laudum publicum. die 25. Augusti 1764. Nro 6. p. 23.

A że Nobilitas żądała, aby po szczęśliwey Elekcyi Krola Jmci Xiążę Jmć Kongres inny złożył;

Dla tego przez wyżey allegowane ostatnie *sub die 25. Sierpnia Laudum 1764.* temuż Kongressowi na dzień dwunasty Listop: wyznaczony termin; i na tym powtornie podała Nobilitas (po uspokojionych pierwszych) ielzcze niektore *gravamina* w dwunastu artykułach zawarte.

I lubo Xiążę Jmć natychmiast względem każdego ich punktu dał rezolucya, żądali jednak Deputaci aby o niey Bracia w domu pozostali lepiej uwiadomieni być mogli; dla czego advota ich załimitowany iedynie na tey materyi Kongres *na quintam Martii 1765.*

Vide gravamina ex parte Nobilitatis Nro. 7. p. 27.

Responsio ad eadem Ducis. Nro 8. p. 32.

Ad eandem Responsio Nobilitatis. Nro 9. p. 38.

Declaratio ulterior Ducis. Nro 10. p. 42.

Postulatum Nobilitatis Nro 11. p. 48. §. Quod cum in priori.

Actus Limitationis ad 5. Martii 1765. Nro 12. p. 51.

W czasie tey Limity zakonczyły się fzcześnie przez rzezcone Seymy; przez ich Ustawy Prawo cale Feudalne Xcia Jmci Ernesta Jana ucalono, y wraz z possessyą Xięstw obietą stwierlżono, dyspozycye *in contra Senatūs Consultiōrum,* y z nich wynikłe *actus* skaffowano, Obywatelom Xięstw Kurlandzkich, aby umocowanemu powagą Rzeczypospolitey Xiążęciu

żęciu, y Jego Zwierzchney Jurysdykcyi posłuszni byli, *Et ne-
dum homagiales, homagium* nieodwłocznie oddali, pod rygorem
na Przestępcow Prawa ustanowionym przykazano.

Lecz tych wyrokow Władzy Naywyższej ustanowie-
niem niewzruszeni *Contradicentes non-homagiales*, y owszem aby
ich wypełnieniu mocniej sprzeciwić się zdołali, y pokoy we-
wnętrzny między współ-Bracią zamieszać mogli, w pozorze
przyjęcia Rzeczypospolitey Ustaw względem własnego Xiąż-
żęcia, y zbliżenia spokojności kraiowey,

Wyiechali na Powiatowe Seymiki, (na których przed-
tym niebywali) y tylo zyskali kredytu u Szlachty pokoiu
pragnącej, że ich z wielu Powiatow Deputowanemi na ow
Seym z Limity przypadający *quinta Martii* wybrano.

Zgromadzeni na termin rozpoczęcia Obrad, dokazali
tego zaraz w samym ich początku, lubo *non-homagiales*, a
przeto podług Prawa własnego, to jest *Laudi 1645. non Affi-
vi*, iż przy nich została się *Pluralitas* w obraniu Urod: Brinka
rowno *non-homagialem* za Marzałka *Conventus*.

Ten w pierwszym swey Funkcyi kroku użył tak żywych
expressyi, aby iuż wzrastającą między Bracią spokojność
zamieszał, y w nieposłuszeństwo świeżym Ustawom Rzeczy-
pospolitey, y ku własnemu Xiążęciu w wzgardę Zgromadze-
nie wprowadził, a to w następujące słowa:

„ *Quàm magni momenti objecta præsentium delibera-
„ tionum nostrarum sint? Dominationes Vestræ pro omni-
„ bus suis, quæ hætenus in præjudicium Status Nostri Con-
„ stitutionis acciderunt, ipsi disjudicare valebunt. Nullum
„ eventum singularem allegare volo, cum Vobis, ceu di-
„ gnis totius Corporis Status Nostri membris, sufficiens de-
„ omnibus convictio deesse haud potest. Sufficit prærogati-
„ vas nostras à Majoribus nostris, ad cinerem usque devene-
„ randis, inæstimabilem valorem actas, læsas, Leges è con-
„ trario fundamentales, & cardinales penitus conquassatas
„ esse. Quid nobis sub tristis hisce Patriæ circumstantiis re-
„ stat, quàm ut communibus, coniunctisq; viribus de confer-
„ vatione dolenter læsæ salutis nostræ laboremus, atq; concor-
„ diâ, amore, fiduciaq; verâ eligamus media, nos liberandi,
„ posterosque nostros innocentes eripiendi minantibus cate-
„ nis æterni servitii. Non itaque tempus hoc prætermitemus,
„ inten-*

„ intentationem illam prosequendi, quæ à Diæcesum nostra-
rum Fratribus, quàm optimè commendata est, omniaq;
„ ea solidâ attentione consideremus, quæ Patriæ, Libertati
„ nostræ, honori, conscientiæ, nobisque ipsis debemus.

Po tey przemowie *Renitentes non-homagiales* natychmiast przystąpili do słuchania Relacyi UU. Mirbacha, y Howena, *ex privatis Conventiculis* wysłanych.

Nastąpiło niezwykle nigdy przedtym z wżgardą inż u-
znanemu od Stanow Rzpltey Xiążęciu oddanie niby *curiali-*
um.

Prywatnie przybrani w suknie podróżne, rękawy y ostro-
gi, przybyli do Palacu, a wszedłszy do Xiążęcia, powiedział
ich Marszałek oracyą, Xiążęcey Osoby w Jey całej osno-
wie niewspomniałszy.

Vide Laudum 1645. Nro 13. p. 53..

Extractum ex Diario Conventus sub 5. Martii. Nro 14. p. 55.

Oratio Generosi Brincken in Palatio coram Duce habita. Nro.
15. p. 59.

Extractum ex Diario receptæ Generosorum Hoven & Mirbach rela-
tionis in Conventu, Nro 16, p. 63.

Widząc Xiążę Jmc postępek tego Seymu *per non-homagi-*
ales zamieszany, y nie od materyi na ktorey owa *Limita*
zaszła *ad quintam Martii*, zaczynający się, posłał przez UU.
Konfiliarzow Pytanie: w jakim charakterze UU. *de Hoven*
y *de Mirbach* Relacya słuchana? co w sobie zawiera? y czyli
wnidzie w Dyaryusz Seymowy?

Ale z wżgardą Powagi Xiążęcey przyjęte, y odpowie-
dziano, iż nikomu *Ordo Equestris* sprawić się z swych czynno-
ści Seymowy ch nie jest obligowany; na koniec y Relacyi U-
rodzon. Me dem Postłowi odmowiono.

Vide: pag: 64. Nro. 17. §. Quæstiones.

Nro 18. pag. 66. §. Dominus Marschallus.

W tym anarchicznym zapale wypowiedzianego Prawu
Naywyższego Panowania, y Zwierzchnemu Xciu posłuszeń-
stwa, y inne łatwiej nastąpiły attentata.

Jako to: Urod. *ab Heinking* przez Dekret Konfederal-
cyi Generalney za Manifest *contra Aſſa* Stanow Rzeczypo-
spolitey niegodziwie uczyniony osądzonego, y skaranego, na
przeciw temuż osądzeniu justyfikacyi słuchano.

Kommissiä Gdańską 1737. Którą Rzeczpospolita na Seymie Konwokacyinym *inter acta* onegoż pomieścić kazala, y którą Seym Koronacyiny *cum clausula, quatenus iuris Nobilitatis non praesudicet*, stwierdził, tudzież zaśzle Konstytneve Konwokacyiną y Koronacyiną Prawa Xięcia Jmci Ernesta Jana *ad Feudum* wzmacniające impugnowano, y to wszystko *in Fasciculum Gravaminum praetensorum* pomieściwszy, UUr. Konfiliarzom na piśmie oddano, z upewnieniem *de non praestando homagio* dotąd, dokąd Xiąże Jmć z strony swey przyzwoitey nie wyda *ad obloquentiam* ich Deklaracyi.

Ale że całe ułożenie *gravaminum praetensorum* wyjawiało iasnie ductu *non-homagiolum renitentium*, iż co Rzeczpospolita względem Xięstw Kurlandzkiego, y Semigalskiego, y Praw Xiążęciu do nich służących rozrządziła, y przez Seymy ustanowiła, nieprzyimują.

Vide Corpus exhibitorum novorum gravaminum. Nro, 19. pag. 67.

Adhortatio Consiliariorum. §. cum nudius tertius Nro 20. pag. 77.

Declaratio Ducis. Numero 71. pag. 78. §. posteaquam.

Quaestiones propositae Generosis Consiliariis. pag. 81. Nro. 22.

Responsio Consiliariorum. Nro 23 pag. 82.

Po tych Deklaracyach Xiążęcia & *Consiliariorum Ur. de Brincken cum praetensis Deputatis privatā suā auctoritate* zalignitowali Kongres *ad diem 26. Aprilis.*

Vide Oracyę Jego. pag. 147. sub Lit. BB.

Więc za rzecz sprawiedliwą osądził Xiąże Jmć naprzeciw tey nieprawności pokoy wewnętrzny mieszaiącey, wydać *circulares ad Districtus*, uwiadomaiąc Onych *de illegalibus attentatis*, & *adhortando*, aby na tę Limite niezieżdżali; ale y U. Brincken także wydał przeciwnie *circulares* (przywłaszczaiąc sobie własną Xiążęcia rządzącego powagę,) aby iego Limity, a nie *Circulares Ducis* słuchać.

Vide Circulares hortatorias Ducis. Nro. 24. p. 83. Circulares Ur. Brincka Nro. 25. p: 87.

Na wzgardę Circularium Xiążęcia Jmci, y zaszłych deklaracyi: iż tak wykraczającego z obrębu Praw ziazdu, ani owej reklamowaney Limity prywatney nigdy nie mogli przyiać, y nie przyimuie.

Urodzony de Brincken z swemi Adherentami na tey termin dnia 26. Kwietnia ziachał, y Oracyą o nieznośnym ciężarze Rządow teraznieyszych, o niebezpieczeństwie wktórym się Oycyzna znajduie, y obowiązku wszystkich onę kochających na zerwanie więzow niezczęśliwey tey niewoli, kongres mniemany zagał.

W tym samym czasie Xiążę Jmć przez UUr. Konfilyiarzow kazał zgromadzonym insynuować Reskrypt napominalny pod datą 29. Marca Roku 1765. expedyowany, y Liśc Króla Jmci *de data* 22. Kwietnia do siebie pisany, w mocy Praw swych Xiążęcych rozkazując, aby od tych zamachow na wzruszenie spokojności, y dalszey kontynuacyi mniemanego kongressu odstąpili.

Ale 29. *Aprilis* nie tylko zgromadzeni z swym Dyrektorem *Renitentes* zle to doniesienie w Reskrypcie y Liście wyrażoney woli Króla Jmci przyieli, lecz zaraz *die 30 ejusdem* pod pierwszeństwem Ur. de Brincka determinowali pozwać Xiążęcia Jmci & *Consiliarios*, na Sądy Relacyine.

O tymże Reskrypcie, y Liście Królewskich przez cykularne Listy wszystkiey *in Distributibus* mieszkaiącey Szlachcie doniosł Xiążę Jmć.

Vide Oracyą Urodzonego Brincka p. 149- sub Litt: CC.

Rescriptum Regium Nro. 26. p. 97. Literæ Serenissimi Regis ad Ducem. Nro. 27. p. 99. Nota data à Duce ad Congressum circa communicationem Rescripti, ac Literarum Regiarum. Nro. 28. p. 103.

Actum Conventus ex diario circa receptionem Rescripti ac Literarum. Nro. 29. p. 104: Circulares Ducis. Nro, 30. p. 105.

A gdy, tak Xiążęcia Jmci, iako y UUr. Konfilyiarzow na Sądy Relacyine *idque criminaliter*, zapozwali, y w tych Pozwach zelżywie Osobę y honor Xiążęce (przywłaszczyszły

wszy sobie na Tytuł aktoratu, [nazwisko całego Stanu Ry-
cerskiego] opisałi, mniemany Kongress *Laud publico* za-
kończyli, w którym takie poczynili ustawy, iakich nigdy
oddaleni à *Duce & GG. Supremis, Consiliariis* prawnie czy-
nić nie [mogli; Nad to w paragrafie dziewiątym Xięcia
niegodziwie oczernili, y *Pacta primæve subjectionis de die*
28. Novembris 1761. zgwałcili, à zamiast ich, *Privilegia*
Nobilitati in communi Livonie Feria Sexta post Festum S.
Catharinæ concessa, dla siebie przyswoili, y dnia 6. Maia on-
że na dzień 12. Września *eiusdem Anni* zalimitowali.

Vide Laudum hocce Nro. 31. p. 107. Item Pozew Xiążę-
ciu wydany sub Sig. XX. Oracyj Generosi Brincken p. 152.
Litt: DD.

O co wszystko *ad Instantiam* UUr. Instygatorow Koron-
nych y W. X. *Litt: ex Delatione* Xiążęcia Jmci Kurlandzkie-
go, Ci UUr. *Conspirantes, & Contradicentes Non-homagi-*
ales specificè zapozwani na Sądy J. K. Mci terazniejszey
Kadencyi

Vide Citationem ex Instantia Generosorum Instigatorum
Regni & M. D. Litt, ex Delatione, Illustrissimi Ducis & Gene-
rosorum Consiliariorum agentium Actorum. Nro 32. p. 121.

H I C T E R M I N U S . C O N C L U S I O .

Supplicant Generosi Instigatores Regni, & Magni Du-
catus Lithvanie pro munere suo, ac ex Delatione Illu-
strissimi Ducis Curlandie & Semigallie, tum Generosorum
Consiliariorum horum Ducatum agentes Actores, Deciden-
do Citationē suā in executione Constitutionū Comitiorū Con-
vocationis 1764. tit: *Xiestwo Kurlandskie, & Coronationis*
Anni eiusdem titt: Xiestwo Kurlandskie y Semigalskie, Inve-
stituræ Illustrissimo Duci collatæ, ut & Pactorum subje-cti-
onis die 28. Novembris 1561. & Mandati Sacræ Regiæ Ma-
jestatis in Januario Anni 1765. ad Supremos Consiliarios ma-
jores

jores & minores Capitaneos, totumque Equeſtrem Ordinem, cæterofque Incolas memoratorum Ducatum, virtute ſu-
praſcriptarum Conſtitutionum Pactis Conventis adſtipula-
tarum expediti, editam: Citatos particulares horum Duca-
tum Nobiles in Citatione nominatos, & reliquos eis ad-
hærentes, nec non reliquos non-homagiales in porrecta
conſignatione nominatos, tanquam præallegatis Conſtituti-
onibus, Mandatisque S. R. Majeſtatis temerè non obtem-
perantes, & ſub nomine totius Equeſtris Ordinis Supremo
Directoque Reipublicæ in dictos Ducatus Dominio rebel-
les, ac reſiſtentes, ſciſſionum ad perturbandum tranquillum
ſtatum contra Illuſtriſſimum Erneſtum Joannem Curlan-
diæ & Semigalliæ ſuum Territorialem Ducem, authorita-
te Reipublicæ Infeudatum & Inveſtitum principales moto-
res, honoris, & Perſonæ, Jurisdictionisque Illius Ducalis
per publica & privata ſcripta traductores & cavillatores,
pro qualitate uniuſcujuſcunque facti pænis perſonalibus,
& crumenalibus exemplariter affici, & ad indilatè ſuo
Illuſtriſſimo Duci Infeudato homagium tam à nominatis,
quam aliis quibuſvis non nominatis non-homagialibus præ-
ſtandum, etiam ſub ſeverioribus ſeorſivis pænis criminali-
bus, ac conſiſcatione bonorum, in termino ab Illuſtriſſi-
mo Duce designando compelli; actus quoſvis à die 5ta Martii
Anni 1765. ipſorum Pſeudo-Conventiculi illegalis, cum
Diariis, Laudis, ſancitis, Limitationibus, & ipſis Citari-
onibus Illuſtriſſimo Duci, ac Ejus Generoſis Conſiliaſiis
ad Judicia S. R. Majeſtatis propriarum Relationum exten-
ditis, tanquam illegales, vitioſos, circumſcriptivos, & con-
tumelioſos, arrogantſque, ac in authoritatem Sancitorum
Reipublicæ, Illuſtriſſimique Ducis ſui Territorialis conſpiran-
tes, circumſcribi, caſſari, & annihilari. Et quatenus abbat
ſuo Illuſtriſſimo Duci, Ejusque Illuſtriſſimo futuro Succeſ-
ſori Petro, legitimè ac legaliter Infeudatis, Illorumque Ju-
riſdictioni Territoriali in omnibus obediant, & ſubmiſſè
obtemperent, Eoſque pro veris, legitimis, ac indubitatis
Ducibus Curlandiæ & Semigalliæ, nec non Reipublicæ Vaſal-
lis in omnibus ſemper recognoſcant, Illiſque debitam reve-
rentiam exhibeant, ſerid, & ſub graviffimis pænis deman-
dari. Intuitu verò gravaminum per Generoſum Equeſtrem
Ordinem Illuſtriſſimo Duci Anno 1764. in articulis duode-
cem pro reſiduo ſuo poſtulado comprehenſorum & exhibitorum,
ac ad ipſa Reſponſi Ducalis, ſuper quæ etiam deliberatio No-
bilitati

bilitati ad limitationem ejusdem Couventûs in quintam Martii 1765. Conclusô publicô fuit concessa, fillorum definitionem remitti, & quatenus componi non possent, S.R. Majestatis decisioni reservari. Insuper Generosos Joannem Fridericum de Nolde quondam Capitaneum Fravenburgensem, Fridericum Vilhelmum de Schöppink, Gerardum Diedericum de Vittinghoff pro Ipsorum privatis factis, & scripturis contra Illustrissimi Ducis honorem injuriosissimis, seorsivis pænis exemplaribus multari, scripta eadem, tanquam infamantia in Foro publico Mitaviæ per Lictorem la- cerari, & comburi decerni; ac ne similia in posterum spargere, & publicare audeant. Illos sub pænis criminalibus præmoneri, ac in damnis litisque expensis refundendis, supra recensitos Citatos condemnari.